

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski narod“ velja:

za leto K 24—
za leto 12—
za leto 6—
za leto 3—

za leto K 12—
za leto 11—
za leto 5-50
za leto 1-50

Izplača vsak dan sredi tiskovne delnice in praznike.

inzerat velja: petdnevna pošta vsakega po 14 dni, za dvakrat po 12 dni, za trikrat ali večkrat po 18 dni. Pri vsaki inzeraciji po dogovoru. Upravištevaj se poštne tarife, reklamacije, inzeratni itd.

Prijemna redakcija velja 18. junijev.

Na plačanje inzeratov mora biti priložen vnaprejšnji prenosni račun.

Redakcija: tiskovna telefon št. 85.

„Slovenski narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko: K 25—
za leto 13—
za leto 6-50
za leto 2-50

za Nemčijo:

za leto K 28—
za leto 13—
za leto 6-50
za leto 2-50

Vprašanjem glede inzeratov naj se priloži na odgovor dopisnica ali znakna.

Upravištevaj se poštne tarife, reklamacije, inzeratni itd.

Zaupnica poslancema dr. Franu Novaku in Filipu Supančiču.

Narodno-napredni svetniki »Trgovske in obrtniške zbornice« so izrekli deželna poslancema dr. Novaku in Supančiču sledečo zaupnico:

»Veseloštevna gospoda deželna poslanca dr. Fran Novak, odvetnik in Filip Supančič, stavebenik v Ljubljani.

Podpisani člani narodno-napredne večine »Trgovske in obrtniške zbornice«, ki smo Vaju izvolili v deželni zbor Kranjske, Vama izrekamo svoje popolno in neomajano zaupanje. Vstrajajta v boju naše stranke zoper nemško in klerikalno nasilje ne oziroma se na najnovejše pojave in komedije klerikalnonemške zveze v zadnji seji »Trgovske zbornice«.

V Ljubljani, 17. julija 1909.

Lavoslav Fürsager s. r., Fran Hren s. r., Ivan Hribar s. r., Ivan Knez s. r., Vinko Madžar s. r., Ivan Mejac s. r., Ivan Rakovec s. r., Viktor Rohrmann s. r., Jean Schrey s. r., Feliks Urbanc s. r.

Da jima nemški in klerikalni bralci ne zaupajo, to sta gg. poslancema itak že vedela, ker sta izvoljena le z glasovi narodno-naprednih članov trg. zbornice. Zato lahko klerikalci in Nemci še tolikrat svoje nezaupanje ponavljajo, kaj novega itak ne povejo. Njihovo ravnanje ni nič drugega, kakor potrat časa in komedija!

Važni glasovi.

V naslednjem naj prijavimo zopet nekaj izjav merodajnih slovenskih glasov o obstrukciji in o zaključitvi drž. zbora.

Glasilo dr. Kramarja praški »Denc« piše v članku o nadaljni usodi »Slovenske enote«:

Nadaljna usoda »Slovenske enote«, ki reprezentira skupino 125 poslancev vseh slovenskih narodov v avstrijskem parlamentu, izvzema Poljake, mora biti predmet največje skrbi vseh politično-narodnih skupin, iz katerih je sestavljena. Pomen nje eksistence in nujno potrebo, da se naprej traja je dokazala pred vsem vesela radost v nemških krogih, ko je izbruhnil v nje vrstah spor pri vprašanju pooblastilnega zakona k trgovskim pogodbam. Nemci so se kar tresli razkošja vsled pričakovanega užitka, ko »Slovenska enota« razpade po parmesnem življenju in oni poreko nad njo svoj kategorični: »Ti, mrtvi, leži in ne vstani več!«

Ne moremo in ne smemo zapirati oči z ozirom na fakt, da »Slovenska enota« predelava globoko notranjo krizo. Nastala je pravzaprav kot opozicijska vest slovenskih narodov, z Bienerthovo vlado nezadovoljnih in za darilo je dobila pri krstu svoj namen: z opozicijo strmoljaviti Bienerthovo vlado. Obstrukcija, za katero so se odločili v zadnjih dneh češki agrarni, radikalni in slovenski klerikalci je bila iz vrste orožja »Slovenske enote« izrečno izločena, in bil je to posebno vodja slovenskih klerikalcev dr. Šusteršič, ki je pri nastanku »Slovenske enote« kategorično proglasil, da se bo združena slovenska opozicija z resno in sistematično opozicijo brez obstrukcije bojevala proti Bienerthovi vladi. Proti obstrukciji v »Slovenski enoti« je govoril pred vsem ta argument, da bi obstrukcija le podaljšala življenje Bienerthove vlade. In naenkrat je postal isti dr. Šusteršič oče in apostol obstrukcije proti pooblastilnemu zakonu o trgovskih pogodbah in po tignil je za sabo češke agrarce in radikalce, ki so šli za njegovim pra-

porom. Razpor, nesoglasje so torej v »Slovensko enoto« prinesle one stranke, katere so naravnost v nasprotju s temeljno idejo, na kateri je bila »Slovenska enota« sezidana, zamenile opozicijo z obstrukcijo brez soglasja in vednosti ostalih skupin »Slovenske enote«. Le še korak in — anarhija je tu. V takem položaju je danes »Slovenska enota« — razcepjena v dva tabora: obstrukcijski in neobstrukcijski. Neobstrukcijski tabor, v katerega spada tudi Češki klub, je ostal veren temeljni ideji »Slovenske enote« — potom opozicije — odstraniti vlado in sistem bar. Bienertha; to povdarjamo zato, ker je za politično zrele ljudi gotovo, da je mogoče »Slovensko enoto« zediniti in postaviti na zdrav politični temelj le na ta način, če se vse nje stranke zopet snidejo na prvotni njeni temeljni ideji, to je, če se pred vsem češka agrarna in slovenska klerikalna stranka streznita iz obstrukcijskih zmot.

Torkov članek agrarnega Venkova je operiral z neko prav karakteristično drobnostjo, katere sama kaže, da agrarni poslanci v jesenskem zasedanju ne mislijo z nadaljevanjem juljske obstrukcije strmoljaviti Bienerthovo vlado. Iz časnikarskega poročila, da je bil predsednik češkega agrarnega kluba v drž. zboru posl. Udržal pozvan, da tekoma poletnih počitnic skliče posvetovanje zastopnikov »Slovenske enote« z zastopniki Poljskega kola, izvaja namreč Venkov veliko dejstvo, da baje Poljsko kolo hoče storiti korake k ožjemu zblizanju s »Slovensko enoto« in pravi dobesedno: »Po Rusinih prihajajo tudi Poljaki, tako da se na jesen srečamo s silno »Slovensko enoto«, ki bo obsegala v sebi člane vseh slovenskih narodov v državnem zboru. To dejstvo je tudi najboljša zadoščenje na vse mogoče napade, ki so se izvršili, se vrše in se bodo vršili na naše poslance.

Puščamo za sedaj popolnoma na strani zmota Venkova, ki temelji v mnenju, da bi Poljsko kolo sploh vstopilo v »Slovensko enoto«. Pa recimo, da se hoče predsednik Poljskega kola posl. prof. Glabinski v resnici pogajati s »Slovensko enoto«; ali misli Venkov in verjamejo agrarni poslanci, da bi vstopilo Poljsko kolo v »Slovensko enoto, ki obstrukcija? Kdor pozna značaj politike Poljskega kola, bi prej verjel, da bo obstrukcija gospodstva zbornice, nikdar pa ne Poljsko kolo. Če Venkov to ve kakor mi in vendar uporablja to za proslavo obstrukcije agrarne zbornice in delegacije in nje argumentov, kakor bi Poljaki po zaslugi obstrukcije hoteli vstopiti v »Slovensko enoto«, in če vzbuja s tem pri svojih agrarnih privržencih dojem, da bo »Slovenska enota«, pomnožena s Poljaki, na jesen v parlamentu delala obstrukcijo — pripravlja s to zmoto agrarnim poslancem v novem zasedanju parlamenta pečena tla pod nogami in dela za razbitje »Slovenske enote«. Treba je danes bolj ko kdaj jasnosti o namenu »Slovenske enote, ne pa kaliti vodo in zatemnjevat perspektivo...

Brnski »Hlas«, organ moravskega klerikalnega poslanca patra Šilingra piše o obstrukciji slov. klerikalcev in čeških agrarcev:

»Obstrukcijske stranke so parlamentarizmu zelo škodovala in omajale tla, na katerih same stojte. Izjavile so, da je poletni delavni program izzerpan in da se nečejo spustiti v nobena nadaljna pogajanja. Če bi ostale pri tem, bilahkovsaj govorili o konsekvenci. Toda obstrukcijske stranke so se vključile temu spustile v pogajanja, ki pa so jih vodile v taki smeri, da je to vzbudilo pri ostalih čeških strankah nezaupanje in ogorčenje. Pred vsem se je zavleklo v kritični politični prepričevalski brnski vseučiliški vprašanje, akoravno bi tudi slepec moral videti, da to eminentno kulturno vpraša-

nje ne sme postati predmet političnih kupcij, če se noče te vseučiliške akcije težko oškodovati. Vodje obstrukcionistov so nazadnje sami spredvideli svojo nerodnost in niso hoteli prav priznati, da bi bili ravno za čeno češke univerze v Brnu pri volji opustiti obstrukcijo. Način, kako so se vodila pogajanja, ni mogel ničesar drugega pripeljati seboj ko zatvorjenje parlamenta. Ta »uspeh« ni nobena posebna specialiteta agrarno-slovenske obstrukcije, kajti tak »uspeh« more pri sedanjem poslovnem redu doseči vsaka skupina 20 poslancev, ki parlamentarni dnevni red zabarikadirajo z množico nujnih predlogov. Posebno agrarni stranki ni prav nič treba, da bi bila ponosna na svojo državniško preizkušnjo. Njele po številu temveč tudi po delovanju so hoteli biti na mah vodilna češka stranka, toda nazadnje so njeni vodje zgnubili iz rok celo vodstvo, tudi obstrukcijsko taktiko in na podlagi pismenega pakta je prešla popolnoma v okrilje dr. Šusteršiča. Med prav poslednjimi pogoji za opustitev obstrukcije so se torej nahajali samo slovenski pogoji, ni pa bilo več čeških. Češkemu narodu in »Slovenski enoti« ni obstrukcija prinesla nič dobrega. Baron Bienerth in njegov sistem vladata dalje, češki narod ni ničesar dosegel in »Slovenska enota« je nevoljna. Slednjič so obstrukcionisti še veseli, da so iz zagate zunaj. Z zatvoritvijo parlamenta so vsi nujni predlogi z eno potezo »rešeni«. V jeseni se bo moralo vse vnovič zidati. Tudi Slovenska enota! Njena solidarnost in oživetvorjenje sta mogoča le tedaj, če se obstrukcionisti taktika izloči in vpelje taktika strogo parlamentarno. Obstrukcija ni pomenu »Slovenske enote« prav nič koristila. Baron Bienerth je sebi in obstrukciji pomagal z zatvoritvijo parlamenta iz zadrege, ne da bi bil rešil krizo svojega sistema. Bienerthova vlada je prav tako kakor obstrukcija postala nemogoča. Če se naj razmere v jeseni spremenijo in zboljšajo, mora priti nova vlada.

Zadarski »Narodni list«, glasilo poslanca Biankinja, piše:

»To je veliki uspeh, ki ga je dosegla državniška modrost obstrukcionistov! Mesto s pametno taktiko prisiliti stranke večine in ministrstvo, da ugodno upravičnim zahtevam Slovanov je obstrukcija učvrstila položaj Bienerthovega ministrstva in še jače k njemu privezala nemške stranke. In kar je najhujše, avstrijski Slovani, akoravno po večini nedolžni, izgledajo pred svetom, kakor da so hoteli izredno škodovati svojim bratom na Balkanu in otežkočati njih ekonomski položaj haš v času, ko so celo Nemci spredvideli, da jim je treba iti nasproti.

Davi se je v parlamentu opetovano govorilo, da so obstrukcionisti bili orodje krščansko-socialne stranke, ki bi rada dobila v roke ministrstvo in se rešila Bienertha. Čas pokaže, koliko je na tem resnice, toda ni dvoma, da je v celni obstrukcionistični akciji nekaj misterioznega.

Obstrukcija je začela brez dogovora s strankami Enote pod geslom, da je dnevni red parlamenta izzerpan s proračunom in da je treba vladi prepročiti pooblastilni zakon za trgovske pogodbe. Toda če je obstrukcija s tem hotela pokazati svojo moč — in za to je po bedastem poslovniku dunajskega parlamenta dovolj 20 ljudi — zakaj ni ostala pri zahtevi in kar od kraja odbila vsako pogajanje? Nasprotno, obstrukcija se je spustila v pogajanja, ki so jo naravnost blamirala in ki kažejo, da niti sama ni vedela kaj hoče. Od zahtev po moravski in slovenski univerzi do zahtev, da se dr. Ploju prekliche mandat, ki ga je zakonitim potom dobil za delegacije in da se ponovi zaključek o agrarni banki v Bosni in Heregovini — ni obstrukcija ničesar drugega pokazala, kakor svojo brezglavost in moralno je priti do rezultata, do katerega je prišla — da

se niti stranke, niti vlada niso mogle več resno ozirati nanjo.

Socialistična stranka se je obrnila na delavstvo v oklicu, v katerem mu tolmači veliko škodo, ki jo je obstrukcija napravila narodom sploh, osobito pa delavstvu. Draginja kruha in mesa, ki bi se lahko nekoliko znižala, se bo še zvišala. Tisoči in tisoči naroda ostanejo brez posla. Socialni zakoni, nujni tudi za naše pomorje, ostanejo nerešeni. Cel zakonodajni zbor, ki se je bil ravno začel gubati, se je ustavil Bog ve do kdaj. Edino mesto, kjer se more z uspehom kaj napraviti za narode in njih pomore zavezati nasilnost objestne bi-tlačene pravice in kjer se vendar še rokacije, ostane na neogleden čas zatvorjeno. To je slavno delo obstrukcije!

Pa še nekaj je! Omajan je up, ki so ga slovenske stranke pokazale v Enoto. S svojim brezobzirnim in samovoljnim postopanjem je obstrukcija najhujše zadelala Enoto in osobito slogo Jugoslovancev in parlamentu. Njihove »Zveze« ni več.

Klerikalni shod v Unionu.

Celi pretekli teden je stalo v »Slovenec« debelo tiskano, da se vrši v nedeljo shod v »Unionu« in napovedanih je bilo kar sedem državnoborskih poslancev, da bodo poročali. Udeležba na shodu je bila sicer dobra, a ne toliko, kakršne so pričakovali. Navzočih je bilo kakih 800 ljudi z všteti otroki in »somišljenicami« na galeriji. Aranzma shoda je bil imeniten, vsa čast. Somišljenice so imele pripravljene cele kupe cvetlic, da so jih posule po poročevalcih, in pevsko društvo »Ljubljana« je stalo pripravljeno za himne. Prvikrat smo čuli včeraj na klerikalnem shodu »Lepo našo domovino« in »Hej Slovani«. Ne rečemo, da niso dobro zapeli, ali kolika razlika! Kakor elektrizirano ostane naše občinstvo, ko začuje eno teh dveh himen, vse, kar ima le količjak glasu, poje, tu smo pa videli, da so klerikalci slovenske himne nekaj popolnoma novega. Ko so zapeli »Lepa naša domovina«, je vse obseledlo, šele tedaj, ko so videli, da pri časnikarski mizi vse stoji, so se začeli počasi dvigati. Pel izmed občinstva pa ni nihče. Slovenske himne so jim tuje.

Shod je otvoril deželni odbornik prof. J. a. r. c., predvsemni pozdravlja-joč državnoborske poslance — »kake jugoslovanske misli«. Za predsednika je predlagal Ivana Kregarja, ker dr. Breje ni hotel prevzeti predsedstva. V častno predsedstvo so bili izvoljeni: Belec iz St. Vid, Lavrič iz Cerknice, Jan iz Gorij, Dimnik iz Polja, Čebul z Jesenice in Pavšar iz Kranja. »Kozakov jugoslovanske misli« pa ni bilo vseh, manjkali so trije poročevalci: Fon, Grafenauer in Roškar. Navzoči so bili le: Benkovič, Demšar, Gostinčar, Hočevar, Korošec, Krek, Pogačnik in Šusteršič.

Prvi je govoril dr. Šusteršič, pozdravljen s cvetlicami in »Lepo našo domovino«. Poudarjal je, da so Slovenci in Hrvatje res bratje, en narod, kar se je posebno pokazalo v sedanjem parlamentarnem skupnem boju. »Naš ideal je velika jugoslovanska država, od Soče do Drine, od Drave do Jadranskega morja pod žezlom habsburške dinastije. Del boja za ta ideal se je doigral sedaj na Dunaju, boj za popolno pravico in svobodo slovenskega ljudstva v naši državi. Vsa čast zastopnikom češkega naroda, ki so smatrali v tem boju naše težnje za svoje. Ni je moči, ki bi pretregala vez, ki veže češki narod z nami.

Prva točka je končana z našo zmago, s popolnim porazom naših nasprotnikov!

Ta boj je bil odločen, ko smo mi vložili svoje nujne predloge. Storili

smo to na podlagi sklepa »Slovenske enote«, ki je rekla, da je program za poletno zasedanje državnega zbora za rešitvijo proračuna izzerpan. Ko smo vložili nujne predloge, je baron Bienerth izjavil, da ne bo zbežal pred nami, da bo parlament celo poletje zboroval, da reši naše nujne predloge, mi smo pa izjavili, da nam je to prav, če se hoče vojskovati z nami. Ko smo pa to izjavili, je začel zmajevati z glavo, končni uspeh pa je bil, da je vrgel puško v koruzo.

Sklep »Slovenske enote«, da je program izzerpan, smo mi in češki agrarci hoteli pripraviti do popolne veljave z vložitvijo nujnih predlogov. Tako smo dosegli, da je morala vlada iti s praznimi rokami na počitnice. S tem smo hoteli pokazati, da ta vlada, ki je nam Slovincem in Slovanom tako sovražna, ne dobi od parlamenta ničesar. Iskali nismo nobenih pogajanj z vlado in njenimi strankami, ali vlada nas je naenkrat začela iskati. Čez noč je postala jako ponižna. Pogajanj nismo hoteli odkloniti, ker smo bili za mir, toda pod pogojem, da se varuje čast našega naroda. Pogajanja pa so se razbila in kriv je bil baron Bienerth. Sedaj pa, ko je Bienerth zbežal, pa slika vlada, dasiravno ni ničesar dobila in smo mi dosegli svoj namen, da je državni zbor zaključen, položaj tako, kakor bi bila ona zmagala in mi bili tepeni.

Najboljši dokaz, kdo je zmagal, je to, kdo sedaj upije. Upije tisti, ki je dobil klofote, ne pa tisti, ki jih je dal, še bolj pa tisti, katerega po pravici vržejo iz kakega lokala. Tako se godi sedaj z vlado in njenimi strankami.

Usoda vlade se ni odločila 10. julija, ko se je zaključilo zasedanje parlamenta, temveč 4. junija, ko se je imelo izvršitiglasovanje o oduševski-bosenski agrarni banki, ko smo bili mi z 20 glasovi v večini in so vladne stranke s sirovo obstrukcijo preprečile glasovanje. V nadaljnjem govoru o bosenski agrarni banki, o kateri pravi, da je tak škandal, kakršnega ni storila v 50. letih nobena vlada v Evropi, posebno pa to, da prevzame vladno celo jamstvo za dotične banke, pravzaprav ogrskih židov.

Hinavstvo je, ako se sedaj tiste stranke, ki so tedaj obstrukuirale, zgrajajo nad našo obstrukcijo. 4. junija je bila prizadeta parlamentu najhujša rana.

Pri pogajanjih smo stavili glavni predpogoj, da se odstrani možnost oduševstva v Bosni. Vlada tega ni hotela, ker se ji gre za portfelje, ki so ji važnejši, kakor 100.000 bosenskih kmetov. Ali to nič ne pomaga. Ta kamen se mora odstraniti, preko nje ga ne gremo naprej.

Rečem pa tudi lojalno, da Bienerth osebo tu ni bil toliko kriv, temveč Bilinski, takozvani Poljak, Slovan, ki pa nima nobenega srca za kmetstvo ljudstvo, ki je zapeljal Bienertha in celo ministrstvo. Bienerth je celo skušal popraviti celo stvar, in skoraj se mu je že posrečilo, pa je posegel vmes Wekerle in stvar se je izjalovila.

Rečem tudi lojalno, če se Bienerth posreči do jeseni popraviti celo stvar, če odpravi možnost oduševstva v Bosni, potem je odstranjena velika ovira za delovanje državnega zbora.

Ako se govori o važnosti trgovinskih pogodb z balkanskimi državami in o ugledu naše države, si naša država z oduševstvom ne bo pridobila ugleda, ali pa takega, kakor ga ima vsak odušen, vsak lopov. Ljudstvo ne more ljubiti take države. Posameznik lahko poljublja roko, ki ga tepe, ljudstvo pa mora biti ponosno in ne sme odnehati. Drugo je moja osebna stvar, drugo pa stvar ljudstva, sveta stvar pravice!

Zmagali smo. Nastopili pa so ljudje iz našega lastnega naroda, ki pravijo: saj ni res, vi ste bili tepeni. Jeli so spletkariti in begati javnosti, češ, »Slovenska enota« je razdvojena, v veliko veselje nasprotnikov.

Ni mi vŕŕec polemiziranje s tovariŕi v »Slovanski enoti«, toda napadali so nas iz zasede, zato se imamo pravico braniti. Glavna stvar pa se reŕi v »Slovanski enoti«. Takozvani protibstrukcionisti niso nastopili na pravem mestu in ne o pravem času. Pravo mesto je parlamentarna komisija »Slovanske enote«, a tam so molčali. In ŕe obŕalujejo, da »Slov. enota« ni sklicala ob koncu zasedanja seje, zakaj se niso obrnili zato na vodstvo? Pravi čas za pritoŕbe bi bil tedaj, ko je »S. e.« sklicala sejo, da zavzame staliŕe napram poloŕaju, ko se je zaŕela obstrukcija in so se vloŕili nujni predlogi. Tedaj ni nihŕe ni predlagal, tedaj se je sklenilo soglasno, da »S. e.« vztraja pri prvem sklepu, da je poletni program izŕpan. Sedaj pa posledobno z neko demonstrativno ostroŕtjo nastopajo proti naŕi obstrukciji, zapirajo vrata, ko je krava ŕe iz hleva.

Podrobnosti se bodo razpravljale v parlamentarni komisiji »Slov. enote« in uveren sem, da se bodo tedaj odstranila vsa nesporazumljenja, da bo »Slovanska enota« ŕe moŕnejŕa, kakor sedaj, stopila v jesensko drŕavnozborsko kampanjo.

Mi (klerikalci) in ŕeŕski agrarci smo prevzeli nase vso odgovornost za obstrukcijo. Lojalno pa reŕem, ako se pokaŕe moŕoŕnost za kompromis na umaknitev nujnih predlogov, pridemo lojalno pred »Slovansko enoto«, da damo tudi bojeŕniŕ se strankam, ki so v ozadju, priliko, da odloŕijo, ali naj se sklene kompromis ali ne. ŕe se sklene mir v jeseni, bomo ravno tako odkriti za mir, kakor smo sedaj za boj.

Od neke strani se je skuŕalo razbiti »Slovansko enoto« v dva dela. Eden del bi se pribliŕal vladnemu taboru, drugi pa naj bi bil v skrajni obstrukciji. Ta poskus se je ponesreŕil. Vse kaŕe, da bo »Slovanska enota« v jeseni ŕe moŕnejŕa priŕla v parlament.

Oŕita se mi, da sem samo iz sebiŕnih namenov za obstrukcijo, da hoŕem postati minister. To je smeŕno. Vir tega sumniŕenja so ljudje, ki o drugih tako mislijo, kakorŕni so sami. Sklicujem se lahko na svoje tovariŕe v deŕelnem zboru, na celo slovensko ljudstvo, da mi je vsako ŕtrebŕstvo popolnoma tuje. Niti v sanjah mi ne pride na um, da bi se poŕtezal za portfelj, ki zame nima nobene vrednosti. ŕe bi kedaj slovenska delegacija priŕla v priloŕnost, da stopi kdo od zastopnikov slovenskega naroda v svet krone, reŕem, da bom enega brezobŕzirno izkljuŕil (Odobranje. Ljudje se so zmotili!): to sem jaz sam! (Poparjenost sploŕna.) Te pravice ŕi ne dam vzeti. Mi se bojujemo za pravice ljudstva, ne pa za ministrŕke portfelje! — (Treba zapomniti: izgovorjeno dne 18. julija 1909 na shodu v »Unionu«. Samo da ne bo pozneŕe kakih »pomote!«) — Stojim na mestu, kamor me je postavilo slovensko ljudstvo, na tem mestu stojim in padam. ŕe tu izpolnim vso svojo dolŕnost, da se borim za popolno enakopravnost slovenskega ljudstva, delam z egoistiŕnega staliŕa proti svoji osebi, in ta zavest me in drŕi kviŕku nad vse napade, zaniŕevanje in sumniŕenje.

Slovensko ljudstvo more zmagati v gigantskem boju, ki ga je zaŕelo. ŕe ne pa organiziramo narodni odpor da zadnje naŕe koŕe, od Soŕe do Drine. Naj trpi boj leta in leta, zmagati moramo.

Prvi razlog za naŕ nastop v drŕavnem zboru je bila bosanska agrarna banka. Poloŕaj pa je ŕe poostriŕlo, da je vlada, samo da dobi veŕino, kupila italijanske glasove z obljubo pravne fakultete v Trstu. Slovenski narodni zastopnik ne bi imel ŕasti v sebi, ako bi dopustil, da bi za plaŕilo, da bi bili tepeni, pustil, da se izreŕe ŕe nekaj iz lastne koŕe. Zato smo zaŕeli obstrukcijski boj, da se laŕko vseuŕiliŕo vpraŕanje ne reŕi brez naŕega sodelovanja. »Narodna Zveza« je soglasno sklenila, da nikdar ne dopusti laŕke pravne fakultete v Trstu, da uporabi vsa sredstva, da to prepreŕi. ŕe se pa ustanovi laŕka pravna fakulteta kŕe drugje, ne v Trstu, se mora obenem tudi ustanoviti slovensko vseuŕiliŕe v Ljubljani. To je bil enoglasen sklep vseh jugoslovanskih poslancev. Kako se je pa izvrŕeval? Mi v »Slovenskem klubu« smo ga, drugi pa ne, dasiravno so glasovali zanj. Sedaj pa meŕejo kamenje na nas. ŕe bi mi ne bili zastopali tako odloŕno, bi bil ŕe danes sklenjen zakon za ustanovitev laŕke pravne fakultete v Trstu brez kompenzacije za nas. Napadajo me, ker sem bil tako predrŕen, da sem pri kompenzacijskih pogajanjih vpraŕal Bienerntha, kaj misli vlada o ustanovitvi slovenskega vseuŕiliŕa. Bienernth je postal tako nervozen, da je izjavil, da se ne pogaja veŕ, da naj mu do pol 8. zveŕer naznanimo svoje pogoje, nakar so mu ŕeŕi odgovorili, da jih takoj lahko izve.

Ko smo glasovali za drŕavne potrebe, nam oŕitajo, da smo vladni lakali. Pred nekaj tedni nam je ŕupan

Hribar oŕital na Rakeku, da nas je Bienernth kupil. Ko smo mi v brezobŕirnem boju z vlado, s tisto vlado, s katero paktirajo naŕi liberalci, na nas pa meŕejo iz zasede kamenje, paŕ vpraŕam — koga je sedaj Bienernth kupil. Sodi naj o tem slovensko ljudstvo. To kar poŕenja, je le v ŕkodo slovenskemu ljudstvu, v korist nasprotnikom. Pustite to, pojdite z nami v boj za sveta prava naŕega naroda in mi vam vse odpustimo! Ako pa ne opustite tega, profita ne bodeŕe imeli iz nobene kravje kupiŕje, bodeŕe imele neizprosneŕe sodnika, slovensko ljudstvo, ki je prestalo najhujŕe viharje zmagonosno in jih bo tudi v bodoŕe.

Raŕŕirja se vest, da je »Slovenska enota« razbita, da izstopi iz nje »Zveza Jugoslovancev«. To bi bilo herostratsko poŕetje v momentu, ko se gre za uresniŕenje najviŕjih idealov. Kot predsednik »Narodne Zveze« izjavljam, da ŕe nisem dobil nikakega obvestila, da bi oni klub izstopil iz nje, in upam pa, da v skupnem interesu vseh Jugoslovancev ne bom nikdar dobil takega obvestila. ŕe se hoŕejo v najopasnejšem momentu loŕiti od nas, ki smo vedno avantgarda v boju, ne moremo braniti, ali vsa odgovornost za posledice pade na vas v »Zvezi juŕnih Slovencev«. Zato reŕem ŕe enkrat vsem, tudi najljutejŕim domaŕim nasprotnikom: bodimo edini v tem boju! Edinost, edinstvo in ŕe enkrat edinstvo! (Burno odobravanje. »Hej Slovani!« Cvetlice.)

Kot drugi govornik je nastopil dr. Koroŕec. Povedal ni bogve kaj novega. Boj proti vladi je imel glavni vzrok v tem, da sta v ministrŕstvu najljutejŕa nasprotnika Slovencev Hoehenburger in Sturghk. Iz poŕetka so bili Jugoslovani edini, potem so pa polagoma zaŕeli nekateri odpadati. Seveda je pri klerikalcih bilo vedno vse v najboljšem redu. Tako kakor pri opoziciji, je bilo pri obstrukciji, dasiravno so se liberalci svoj ŕas pri razpravi — sploŕni in enaki volilni pravici pokazali velike obstrukcioniste in se tudi sedaj kaŕejo ob drugih prilikah, kakor v »Kmetijski druŕbi«. Tudi tu so stali v kotu in stiskali roke ministru ter se opraviŕevali, da jim morajo biti sovraŕniki, zahrbtno pa sedaj meŕejo kamenje v nas in nam oŕitajo, nas je vlada kupila. Na dr. Susterŕiŕevo vpraŕanje: »Kdo je kupljen«, odgovarja: Tako blago se ne kupuje! Konŕno se je ponorŕeval iz ŕupana Hribarja, ŕeŕ da se nihŕe ne zmeŕi za njegova namigavanja, na ves glas hvalil Goŕtinŕarja in obŕudoval dr. Susterŕiŕa in njegovo ŕeŕjalnost, nadarjenost in zmoŕnost, kateremu ostanejo poslanci »Slovenskega kluba« zvesti tovariŕi.

Nadaljni govornik dr. Breje je oznaŕeval staliŕe obmejnih Slovencev proti sedanji vladi, zlasti pa nauŕeŕanu in justicnemu ministru. Govoril je o ŕolstvu in justicnih razmerah na Koroŕkem. Ponavljal je znane stvari, da koroŕski Slovenci nimajo nobene slovenske ljudŕe ŕole, da se zatira slovensko uŕiteljŕstvo, ŕe pa so le za germanizacijo. ŕolski rekurzi leŕe ŕe 15 let nereŕeni v ministrŕstvu in tudi sedanje jih ne reŕi. Justicne razmere so tudi znane. Slovence sme pri sedišŕu slovensko obravnavati, ako ne zna drugega jezika. Slovenske stranke ne smejo slovensko obravnavati, dasiravno sta odvetnika Slovenca in zna tudi sodnik slovensko. Slovensko obravnavanje je dovoljeno le tedaj, ako nemŕki advokat dopusti. Sedanje justicno ministrŕstvo oznaŕenjeŕe zlasti zadnja imenovanja, ko se bil za slov. pŕibŕŕski okraj imenovan za sodnika Nemce, ki ne zna niŕ slovenski. Priŕlo je tako daleŕ, da je najviŕje sodiŕe izreŕlo, da so pritoŕbe v jezikovnem oziru nedopustne, da je govornik na slovensko vlogo v zemljekŕŕŕi zadevi dobil odgovor: »verstehst kein Mensch, was das heissen soll«. Vsa nemŕka nacionalna gonja, sloni na uradniŕtvu in uŕiteljŕtvu, ob tihem odobravanju vlade. Tako vlada ni objektivna, boj zoper njo je upraviŕen, nujno potreben in res ŕudno je, da ŕe izbruhnil skoraj ob uri, ko so mislili Nemci, da je most do Adrije po turŕski ŕeleŕnici dograjen. Konŕno poziva poslance k najodloŕnejŕemu delu.

Zadnji je govoril dr. Krek treŕeŕ, da parlament le zato ne deluje, kakor bi moral, ker so v njem ŕe ostanki liberalcev, omazanega, podlega, gnilega liberalizma; kateremu so socialni demokratje reŕili ŕivljenje na podlagi trapastega »Freisinna«. Preko teh se pride s krepkim delovanjem in vzgojo ljudstva in parlamenta. Klerikalci so pa drugi tiŕi, ker imajo enoten program, ne pa enega za sleparjenje ljudstva, drugega pa da bi se delali lepe. Avstrijci so, ne puste zanaŕati v ljudstvo protiavstrijskega miŕljenja, so pa za jugoslovansko drŕavo pod habsburŕskim ŕezlom. Ne poznajo sovraŕstva do drugih narodnosti, vsake-mu svojo pravico. Zato pa niso brezdomovinci. To more trditi le najbolj omazana ŕival, ki se valja po blatu. Agent lahko laŕe, dokler ni prodal

blaga, samo da ga prodal. Ko ga je prodal, ne ve, kaj je lagal. Klerikalci so socialna stranka, zato pobijajo liberalizem povsod, zlasti na gospodarskem polju. Ker noŕejo pustiti, da bi se blatila vera, jih imenujejo zanikrneŕe, reakcionarne, ko pa vidijo friŕŕen nastop, pa pravijo, da so revolucionarci, anarhisti. To dela njihova ravna pot. Oŕitajo jim, da niso bili za ljudŕe koristi. Vlada je za niŕ, zato tudi najbolŕji zakoni niŕ ne pomagajo. Parlament in vlada je treba demokratizirati. Vlada ni ljudska, ker je za oŕeŕŕstvo. Pokazala je to tudi, ker zavlaŕeŕe zakon o zavarovanju privatnih usluŕbencev in starostnem zavarovanju sploh s tem, da ga do popravŕiti v gospodski zbornici. Davke je hotela vse navaliti ljudstvu. S tako vlado proŕ. Klerikalci niso nobene dobre stvari prepreŕili ali zavlekli. ŕe s tem parlamentom ne bo ŕlo, je njihova dolŕnost, da ga razbiŕejo, ako se sam noŕe popraviti. Korajŕa jim ne bo poŕla. Naj le pride do novih volitev, pa bodo pometli z liberalci po celi drŕavi, tudi v Ljubljani. Nasprotnikom se godi tako, kakor pravi naroda: baba gobe ŕanje, dedec korenje pleve, punca kokljo molze, fant pa polŕe strelja. Prej bo punca namolzla pri kokli mleka, kakor pa pamet naŕla pri naŕih liberalcih. Veŕ bo storil za domovino tiŕi nimrod, ki gre polŕe streljat, kakor pa tiŕi, ki se uda takemu liberalizmu. Konec. Bravo! ŕivio! Frenetiŕen aplavz.

Nato predlagal Jakob Dimnik resolucijo, v kateri se izreka zaupanje poslancem. Razumel ga ŕicer ni nihŕe, kaj je braŕ, a resolucija je bila le sprejeta soglasno. Nato je predsednik zakljuŕil shod ob polu 1. popoldne.

Volitve na Goriŕkem.

Gorica, 17. julij. ŕuje se, da bodo nove volitve za goriŕki deŕelni zbor koncem septembra.

Slovanska banka.

Lvov, 17. julija. Poljski listi piŕejo, da je Slovanska banka finanŕno zagotovljena.

Turŕija.

Carigrad, 17. julija. »Tanin« piŕe, da zahteva, odstraniti iz Perzije turŕŕe ŕete ni tako velika, da bi se ji ne moglo ugoditi. List upa, da bo carjev obisk v Carigradu utrdil vezi med Turŕijo in Rusijo.

Carigrad, 17. julija. Tu se smatra spomenica o Kreti za velik poraz sedanje vlade. ŕasopisi izraŕajo nevoljo nad tem, da Turŕija ŕe zdaj ni proglasila Grŕŕi vojne. Anek-sija Krete bi bil prvi korak k popolnemu razpadu Turŕije.

Solun, 17. julija. V vojaŕskih krogih se sodi, da je vojna med Turŕijo in Grŕko neizogibna. Iz Carigrada je odŕlo zopet mnogo vojaŕstva z oroŕjem in streljivom na mejo.

Revolucija v Perziji.

Œah odstopil.

Teheran, 17. julija. Œah je odstopil. Vsled tega bo nastopil vlado prestolonaslednik Ahmed Mirza pod vodstvom regenta.

Novi Œah.

Teheran, 17. julija. V narodnem zboru, kŕer so bili navzoŕi ŕtevilni poslanci, vodje nacionalistov itd., je bil ob navzoŕnosti velike mnoŕice ljudstva proglasen dosedanji prestolonaslednik za Œaha, Azadel Milk za regenta in Sipahdar za vojne-ga ministra in teheranskega guvernerja.

Teheran, 17. julija. Proklamacija novega Œaha se je ŕe naznanila zunanjim drŕavam; istotako imenovanje regenta.

Teheran, 17. julija. Dosedanji Œah se je podal v spremstvu svojih otrok na konju v rusko poslaniŕstvo. Na poslaniŕstvu sta izobeŕeni ruska in angleŕska zastava. Celo noŕ so prepeljavali iz palaŕe v poslaniŕstvo Œahove stvari. V poslaniŕstvu se nahaja 500 vajakov in veliko ŕtevilo Œahovih sluŕabnikov.

London, 17. julija. Iz Teherana doŕla poroŕila pravijo, da je novi vojni minister dal garancijo za osebnost varnost starega Œaha. Tudi vse ogromno privatno premoŕenje se bo Œahu izroŕilo.

Petrograd, 17. julija. Œah se bo s svojo roŕbino podal prav kmalu na Rusko. Stalno bo bival najbrŕe v Kavkazu.

Poloŕaj v Teheranu.

Teheran, 17. julija. V mestu vlada popoln mir. Sipahdar in Sardar Assad sta ukrenila vse, da se mir ne bo kalil in da se osobito inozemcem ne bo niŕ zgodilo.

Staliŕe Rusije.

Petrograd, 17. julija. V uradu za zunanje zadeve se izjavlja, da se Rusija nikakor ne miŕli otikati v notranje zadeve Perzije, temveŕ da bo priznala tisto vlado, ki si jo bo perzijski narod sam izbral. Rusija bo le pozornost opazovala in se bo predvsem ozirala na svoje gnotne interese.

„Veleizdajniŕski“ proces v Zagrebu.

Pri sobotni razpravi je zagovornik dr. Hinkoviŕ konstatiral, da je svedok Nastie preje trdil, da so bili vsi ŕlani revolucionarne organizacije tudi ŕlani »Slovenskega Juga«, doŕim je v petek trdil baŕ nasprotno. Nastie je na to pripomnil, da ni mogel vse toŕno v broŕurah napisati, ker bi ŕicer vsa stvar izgubila svoj efekt, ter priznal, da se v njegovih broŕurah nahaja veŕ neznatnih neŕoŕnosti.

Predsednik: To ni naloga te razprave, da se tu kritizujejo dela svedokova.

Dr. Hinkoviŕ: Pa bom vendar smel kritizirati njegove izpovedbe.

Predsednik: Druge njegove broŕure niso del njegovih izpovedb.

Nastie: O prosim, jaz trdim, da niti v broŕuri »Moje afere« ni neresnic.

Predsednik: Jaz vam verujem!

Dr. Hinkoviŕ: A tako! Œe preje, nego sliŕite moje dokaze, da so te Nastieve trditve neresniŕne. ŕicer pa konstatujem, da je Nastie glede ŕlanov »Slovenskega Juga« drugaŕe odgovoril drŕavnemu pravdniku in drugaŕe meni. Dr. Hinkoviŕ je na to pokazal Nastievo pismo, ki ga je pisal Milanu Pribiŕeviŕu iz Sarajeva. Nastie je priznal, da je to pismo njegovo, na kar je predsednik na zahtevo drŕ. pravdnika odredil, da se ima to pismo takoj priloŕiti aktu. Tej odredbi se je uprl dr. Hinkoviŕ, ŕeŕ da zagovorniki to pismo potrebujejo ŕe nadalje kot dokaz in da vsled tega ŕe ne morejo uŕtreŕi predsednikovih ŕelji. Med razpravo je padel kos ometa s stropa pod galerijo na tla. To je povzroŕilo silno paniko, ker je obŕŕstvo mislilo, da se galerija podira. Predsednik je nato dal izprazniti galerije.

Na vpraŕanje, ako je dobil denar od ŕrnogorske vlade, ko ji je izdal afero z bombami, je Nastie priznal, da je dobil najprvo za svoj »trud« 1000 kron. Kasneje, ko je bil na Cetinju zaslŕan za priŕo, je dobil za potne stroŕke 300 kron. Ko je bil cetinjski proces ŕe konŕan, je dobil od ŕrnogorske vlade 3000 kron v svrho, da se lahko v broŕurah brani pred ŕasnikarskimi napadi. Na to sta bila zaslŕana grafoŕska strokovnjaka prof. Roic in dr. Müller. Oddala sta svoje mnenje, da je 1. revolucionarni statut pisal Milan Pribiŕeviŕ, pri 2. statutu pa je verojetno, da ga je pisal Milan Pribiŕeviŕ, a lahko ga je pisala tudi aka druga oseba.

Pismo, podpisano »Vaŕ prijatelj«, je pisal Milan Pribiŕeviŕ. Tri dopisnice, ki se nahajajo v rokah sodiŕa, je pisal Ljuba Jovanoviŕ.

Dopisi.

Iz Sevnice. Kakor smo ŕe poroŕali, priredi v nedeljo, dne 25. julija t. l. tukajŕni odsek telovadnega drŕŕva Sokol v Breŕicah, v Sevnici slavnost, ko obeta biti sijajna. Nastopil bode razven Breŕiskega Sokola, krŕŕi Sokol z ŕenskim naraŕenjem, ki je pri sokolski slavnosti pri Sv. Kriŕu ŕel obel hvale — in Sokol pri Sv. Kriŕu. Nadejamo se, da se bodo udeleŕila tuda druga bratska drŕŕva, ker je ŕeleŕniŕka zveza jako ugodna. Z ozirom na to, da se tukaj od tabora 1871 ni vrŕila kakŕna veŕja prireditve, je izvzemŕi javne telovadbe celjskega Sokola pred deseti-mi leti in breŕiskega pred tremi leti in nekaj ŕolskih veselie, vlada za napovedano slavnost veliko zanimanje. Neugodnejŕe razmere za ta odsek, kakor so sedaj ne morejo biti, telovaditi so morali ŕdaj tu ŕdaj tam, ne da bi imeli stalno telovadnico, tako da je bilo res za obupati. Toda Sokol je vstrajal in hoŕe pokazati, da volja premagava vse. Odsek se torej nadeja mnogobrojne udeleŕbe iz sosednih mest in trgov v prvi vrŕti pa iz okolice same. Preskrbljena je izvrŕna godba, pa tudi za drugo raznovrŕno zabavo je preskrbljeno. Ker so Sevniciŕi sklenili da dan razobesiti trobunice, imela bo Sevnica ta dan praŕnjo obleko. Na svidenje torej 25. t. m. v Sevnici!

Iz Mirne. V smislu Œ 19. tiskovnega zakona prosim, da blagovolite priobŕiti glede na dopis v Vaŕem ŕasopisu z dne 10. julija 1909, ŕt. 154. sledeŕi popravek: 1. Ni res, da sem vrgel letos nekega 11letnega deŕka na tla, potisnil njegovo glavo med svoje noge; res pa je, da se je uŕenec Œmole spodtaknil ob oder oziroma se sam vlegel na tla in ker ni hotel vstati, ga malo 2krat udaril po stegnu leve noge. 2. Ni res, da sem lansko leto istega deŕka kaznoval med poukom s tem, da sem ukazal nekemu drugemu deŕku dvigniti nogo ter ga tepel po goli nogi tako, da je ŕepal po obeh nogah; res pa je, da podpisani niti uŕil ni v tem razredu, amak tovariŕi g. Schiffrer. 3. Ni res, da

je bil ravno ta uŕenec Œmole izkljuŕen iz tukajŕnje ŕole radi te afere; res pa je, da je izkljuŕen radi skrajne uporljivosti, predrŕnega izzivanja in popolne popaŕenosti, osobito radi tega, ker je risal ŕ zvezkih nemoralne podobe. — Z odliŕnim spoŕtovanjem! Mat. Jenko, naduŕitelj.

Narodno - napredni volilci ljubljanski!

Vabimo Vas na

SHOD

narodno-napredne stranke

ki bo

v sredo, 21. t. m. ob 8. zveŕer

v veliki dvorani „Mesnega doma“.

Na shodu bode poroŕal ŕupan in drŕavni poslanec Jvan Hribar o svojih uspehih v drŕ. zboru.

Ker je bil poloŕaj v naŕi drŕŕavni zbornici zlasti zadnje ŕase veleinteresan en, priŕakujemo vse zaveŕne somiŕlje iŕe, da pridejo na shod!

Jzvrŕ. odbor nar.-napredne stranke.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 19. julija.

+ Obŕŕinski svet ima v torek 20. t. m. ob ŕestih popoldne izredno sejo. V sluŕaju, da se pri tej seji ne bi mogel reŕiti ves dnevni red, se seja nadaljuje v sredo, dne 21. t. m. ob 6. popoldne. Na dnevnem redu javne seje so naznanila predsedstva in poroŕila: O dopisu ŕupanovem glede nekaterih prememb v naŕtu pravil za smuŕoŕe se mestno zastavljalnico; o prizivu Ferdinanda Staudacherja in Line Kreuter - Galletove proti naroŕilu mestnega magistrata glede odstranitve nemŕŕkih liŕnih tablic; o dopisu ŕupanovem glede namestitve mestnega inŕenerja; o dopisu upravnega ravnateljsva mestne hranilnice glede zviŕanja obrestne mere na 4 1/4 %; o dopisu mestnega magistrata glede pravnega razmerja kapelice na Friŕkoven, ki se ima iz regulaŕozirov premestiti; o dopisu mestnega magistrata glede nakupa nekega zemljiŕa ob novi domobranski vojaŕnici v svrho otiveritve tamkaj projektovane ceste; o proŕnji »prve graŕŕe delniŕke pivovarne« za prodajo nekaj mestnega sveta ob hiŕi ŕt. 38 na Martinovi cesti; o proŕnji predstoŕniŕstva dijaŕke in ljudŕe kuhinje v Ljubljani za izplaŕilo nedvig-njene podpore za 1. 1908; o dopisu ŕupanovem glede zgradbe c. kr. drŕŕavne obrtne ŕole v Ljubljani; o dopisu ŕupanovem glede zgradbe dveh novih ljudŕŕih ŕol v Ljubljani; o dopisu ŕupanovem glede razŕirjenja poslopja mestne viŕje deŕŕŕŕŕe ŕole; o poroŕilu mestnega magistrata glede regulaŕnega naŕta za Sv. Petra predmestje II. de; o prizivu Josipa barona Schwegla proti odloku mestnega magistrata glede nazidave pod streŕnih stanovanj pri hiŕi ŕt. 11 na Bleiweisovi cesti; o prizivu Antona Deŕmana proti stavbenmu dovolilu Mariji Kosovi za zgradbo nove hiŕe v Ciril-Metodovi ulici; o prizivu Franca Medica proti odloku mestnega magistrata glede zgradbe dvo-riŕŕnega trakta pri njegovej hiŕi Elizabetna cesta ŕt. 5; o prizivu Ivana Kregarja proti odloku mestnega magistrata glede stavbe Franca Medica na dvoriŕu hiŕe Elizabetna cesta ŕt. 5; o dopisu mestnega magistrata glede nekaterih prememb prevozniskega reda za mesto Ljubljano; o poroŕilu gasilnega in reŕevalnega drŕŕva o delovanju v II. ŕetrtletju 1. 1909; o proŕnji drŕŕva »Mladice« za zagotovitev uŕnih prostorov za njeno zasebno ljudŕo ŕolo; o nasvetu ravnateljsva mestne viŕje deŕŕŕŕŕe ŕole glede razŕirjenja pouka v telovadbi; o raŕunih o porabi dotacije razliŕnim ŕolam za ŕolsko 1. 1908/9; o proŕnji Ivana Raka in drugov za podalŕanje mestnega vodovoda do novih vil ob Cesti na Roŕnik in o razŕirjenju podzemeljskega elektro-vodnega omreŕja. Zadnja toŕka je samostalni predlog obŕŕŕŕŕega svetnika Ivana Milohnoje o delni spremembi regulaŕnega naŕta glede neke projektovane ulice na zemljiŕu A. Frŕliŕha ob Dunajski cesti. Na dnevnem redu tajne seje so predsedstva naznanila in poroŕila: o dopisu ŕupanovem glede dovolitve posebne nagrade nekemu uradniku mestnega magistrata za izvenuradno poslovanje; o proŕnji nekega magistratnega uradnika za bolniŕko podoro; o proŕnji nekega policijskega usluŕbenca za bolniŕko podporo; o ponudbi Ljudmille Kubelkove za odkup nekega stavbiŕa na zemljiŕu

starega vojaškega oskrbovališča; o prošnji nekega magistratnega sluga za bolniško podporo; o prošnji nekega mestnega učitelja za posebno nagrado za pouk v ročnih delih; o pritožbi Franja Cirmana, mesarja in posestnika v St. Vidu, proti postopanju ravnateljstva mestnega užitiškega zakupa, odnosno klavničnega ravnateljstva, glede pobiranja ogledne pristojbine; o prošnji nekega uslužbenca mestne elektrarne za uvrstitev v višji činovni razred; o prošnji nekega uslužbenca mestne elektrarne za posebno nagrado; o nasvetu upravnega ravnateljstva mestne elektrarne glede uvrstitve nekega uslužbenca na II. mesto nižjih tehničnih uslužbencev; o dopisu županovnem glede razmer pri električni cestni železnici ljubljanski; o prošnji Jakoba Filipa in Antona Kajfeža za podelitev gostilniške koncesije; o prošnji Matije Pleškota za podelitev koncesije za točenje vina; o prošnji Ivana Goliasa za prenos gostilniške koncesije.

+ **Otročje veselje** imajo klerikali nad »nezaupnico«, ki jo je klerikalno - nemškutarska zveza porabil za slučajno odsotnost nekaterih naprednjakov v sklenila v zadnji seji trgovske in obrtniške zbornice. Možakarji so pri tem popolnoma pozabili, da na njih zaupanje živa duša ne reflektira, da odklanjajo narodno-napredna poslanka vsako zaupanje od strani klerikalno-nemških zvezarjev, ki so se v tej isti seji izkazali kot brezvestni škodljivci slovenskih obrtnikov, ker hočejo preprečiti, da bi se malim slovenskim obrtnikom in trgovcem znižale doklade, zato pa velikim tovarnarjem, bankam itd. zvišale. Klerikali so s tem pokazali kak ljudski prijatelj so; prav tako, kakor bi bili v službi velikih kapitalistov! Z vpitja zaradi »nezaupnice« bi klerikali radi odvrgli pozornost občinstva od velikanskega skandala, da so nastopili zoper znižanje doklad slovenskim obrtnikom in trgovcem, da so nastopili tako, kakor bi bili od velikih kapitalistov podkupljeni — ni treba da je kdo ravno z denarjem podkupljen; lahko se ga podkupi tudi s tem, da se mu zagotovi kak lep zaslužek — ali pa kakor bi imeli pismen pakt z nemškutariji, in so bili vezani, iti za korist nemških velekapitalistov v boj.

+ **O klerikalnem shodu v »Unionu«** poročamo na drugem mestu. Prijavljamo objektivno poročilo, da bodo tudi naši čitatelji vedeli, kako opravčujejo klerikali svoje postopanje v drž. zboru.

+ **Zverine iz kočevskih gozdov?** Piše se nam iz Hrastnika: Preteklo soboto smo imeli priliko slišati in videti na hrastniškem kolodvoru nekaj povsem nenavadnega. Ko je pripeljal v postajo poštini vlak iz Ljubljane, začelo se je nakrat strašno tuljenje. Začuden nad to redko prikaznijo smo vpraševali, ima — li morda poštini vlak vsaj kak prijeten nekaj voz za zverine kake menzarije. Kmalu smo izvedeli, od kod prihajajo ti živalski glasovi. Tolpa pijanih Kočevarjev, naseljenih s trakov kakor o pustni, peljala se je mimo Hrastnika. Nemurno so ti dvonožci tulili svoj karakteristični »heul«, kakor pri tem silko enoglavca nemškega orla. Vprašamo, kaj bi se zgodilo s Slovincem, ki bi se drznil kazati na okoli n. pr. srbski grb. Odgovor na to lahko dobimo — v Zagrebu.

+ **Promocije.** V soboto, 17. t. m. je bil promoviran g. Marko Stajnik, odv. konc. ter stasina akad. tehn. društva »Triglav« na graški univerzi doktorjem prava! Ob istem času je bil promoviran tudi g. Niko Omerza, abs. phil., stasina »Triglava« doktorjem filozofije! Castiamo!

+ **Promocija.** Na graški univerzi je bil 17. t. m. promoviran za doktorja prava g. Ivan Lamut, konceptni praktikant pri pošttem ravnateljstvu v Trstu.

+ **Iz šolske službe.** V 8. činovnem razredu so prišli okr. šolski nadzornik v Sežani g. M. Kante, vadniški učitelj A. Vavroh v Mariboru in g. Fr. Sivec, vadniški učitelj v Gorici.

+ **Imenovanje v poštini službi.** Višji stavni komisar St. Riedl v Pragi je postal stavni svetnik v tehniški službi pri pošttem in brzojavnem ravnateljstvu v Trstu.

+ **Iz tobačne službe.** Ravnatelj ljubljanske tobačne tovarne gospod A. Hlaváček je imenovan za tovarniškega nadzornika v VII. čin. razr. pri generalnemu ravnateljstvu tobačne režije na Dunaju.

— **200 × 1000, ali odgovorimo Rosseggerju.** Naša stara prijateljica, skrbiljava tetka »Tagesposta« v Gradcu, se norčuje, odkar smo se odzvali s svojim člankom z gornjim nadpisom Rosseggerjevemu pozivu, malodane dan na dan iz naših pičilih prispevkov za »obrambeni sklad družbe sv. Cirila in Metoda«. V štev. 195 od dne 16. t. m. pa našteva bahasto vse nemške zavode, društva, občine, kakor tudi posamične osebe, ki prispevajo za »Rosseggerjev sklad« veleznatne vsote! S posebnim nagla-

som trobi v svet, da je imoviti knez Fürstenberg se zavekal plačati 12.000 kron, s čemer je dal »dober zglede nemškemu plemstvu« ... »S tem bode opravičena zavist«, vzklika graška klepetulja, s katero Čehi in Slovenci gledajo na podpisovanje prispevkov za nemški »Schulverein«. Nadalje vpraša »Tagesposta«: »Jeli ne čitamo o gnevu Čehov in Slovincem, s katerim pišejo porogljivo in pikra časnikarska naznanila o našem nabiranju za Rosseggerjev fond? Iz teh »Tagespostinih« vrst kriči pač kaj glasen poziv nam zaspanim Slovincem, da odgovorimo Rosseggerju takoj z izdatnimi, v gotovini odštetimi prispevki za prej omenjeni obrambeni sklad družbe sv. Cirila in Metoda ... Mi vstajamo — a vas je strah!

— **200 × 1000 = 200.000.** Osojbe odvetniške pisarne gg. dr. V. Krišperja & dr. Fran Tomišina v Ljubljani je ob priliki slovesa priljubljenega tovariša, sedaj samostojnega odvetnika v Ptuj, g. dr. Ivana Termeca, želel mu najlepše vspehe na ognjevitih ptujskih tleh, darovalo znesek 40 K, ki mu ga je namenil odhajajoči za poslovilno valetu, in je v spomin na bivšega priljubljenega tovariša dodalo temu znesku še 40 K, tako, da je skupno darovalo 80 K za obrambeni sklad »Družbe sv. Cirila in Metoda« ter s tem darom pokazalo svojo vnemo do naše prepotrebne družbe.

— **»Radogoj«.** Županstvo Naklo na Goriškem je darovalo 10 K. Srčna hvala! — Dijaško podporno društvo »Radogoj« v Ljubljani dovoljuje visokošolcem in neplačanim praktikantom podpore v obliki brezobrestnih posojil. Abiturienti in visokošolci naj naslovijo prošnje na odbor, priložijo šolska spričevala (abiturienti tudi spričevalo zadnjega razreda) in izkaz o premoženju ter naj izjavijo v prošnji, kaj in kje nameravajo študirati. Prošnje sprejema društveni tajnik prof. Vajda t. č. v Središču na Stajerskem. Termin je 15. avgusta t. l. Slovenski listi se prosijo za ponatis tega razpisa.

— **Občni zbor Ciril-Metodove podružnice za šentjakobski okraj** se je vršil v soboto zvečer ob jako dobri udeležbi. Po nagovoru g. občinskega svetovaleca Berganta je tajnik »Družbe sv. Cirila in Metoda« poročal o delovanju osrednjega vodstva ter se med drugim obrnil proti napadom bivšega člana g. dr. Brejca, ki je prelomil pogodbo medsebojne lojalnosti in podpore, katere se je sklenila med njegovim klerikalnim »Šolskim društvom« in »Ciril-Metodovo družbo«.

Komaj mesec dni po sklepu te pogodbe je dr. Brejca začel metati kamenje, kar gotovo ni »honorowos«. Zborovalci so z burnimi klici »sramota« iznačili dr. Brejčev postopanje. Nato je Bučar predlagal ter se je z vslikom izvolil sledeči odbor: Prvomestnik Stefan Lapajne, c. kr. okrajni glavar v p., prvomestnika namestnik Anton Seme, poštini poduradnik in posestnik, tajnik Stanko Jesenko, bančni uradnik, tajnika namestnik Jakob Smole, blagajnik Fran Trtnik, hranilnični uradnik, blagajniški prvi namestnik Rudolf Zore, trgovski poslovodja, drugi namestnik Matija Rode, hranilnični uradnik, odborniki: Fran Marn, knjigovodja, Jernej Bahovec, trgovec, Janko Kocjan, odvetniški sociator, Ivan Andlovic, posestnik, dr. Gregor Zerjav, odvetniški kandidat, dr. Pavel Kozina, profesor, preglednik Valentin Kopitar, upravitelj »Narodne tiskarne«, Matija Róthl, poštini oficijal in posestnik. Prvomestnik Lapajne se je v daljšem govor unavdušeno zahvalil na izkazani časti. Govorili so še gg.: Bučar, Kocjan in Bergant opodrobni agitaciji, g. Smole pa o demokratizmu v tej podružnici. Delegatom na skupščini, ki se vrši 8. avgusta v Jesenicah, sta izvoljena prvomestnik in tajnik. Izrekla se je zahvala župniku Vrhovniku, ki se mu je priredila burna ovacija, da si je bil odsoten. Podružnica je imela lani 68 članov in je oddala 203 K centrali, prenovljeni odbor pa obeta člane in dohodke — popetoriti.

— **Izpraznjena srednješolska mesta.** Od 9. do 16. mal. sprana so bila razpisana sledeča mesta: Verouk: Novo mesto na Dolenjskem (g., 25. VII.) — Moderna filologija: Solnograd (r., D. Fr., 10. VIII.), Novo mesto na Dolenjskem (g., Sl. D., 25. VII.). — Matem.-fiz. skupina: Pulj (r., M. Nl., 25. VII.), Dunaj (Fran-Jos. r., M. Geom., 25. VII.). — Prerodopsje: Dunaj, V. (r., Ng. m. n., 25. VII.), Dunaj, XV. (r., Ng. C., 30. VIII.), Solnograd (r., C. m. n., 31. VII.). — Telovadba: Trst (r., 31. VII.).

— **Pojasnilo.** Kakor smo se prepričali, je bil naš poročevalec napračno poučen, ko nam je poročal — glej našo številko z dne 16. t. m., — da je tukajšnji trgovec g. Ivan Lininger razglednice, tikajoče se cesarjevega darila ljubljanskemu nemške-

mu gledališču, nesel deželni vladi. Gospod Ivan Lininger prejel je pomotoma z neko pošiljateljavo vred par navedenih razglednic. Pokazal jih je tudi nekaterim svojim prijateljem. Pozneje prišel je k g. Liningerju nek uradniški vladni policije ter hotel imeti od njega pojasnila glede predmetnih razglednic. Gosp. Lininger ga je pa zavrnil ter mu ni hotel dati nobenega odgovora.

— **25letnico svojega službovanja** obhaja danes sluga trdke I. C. Mayer g. Lovrenc Pirnat.

— **Napeljava plinove razsvetljave po mestu.** Na Bregu se odstranijo dosedanje žarnice in nadomeste s plinovimi svetilkami; v drevedu se postavijo na novo 4 svetilke. Čojzova cesta bo razsvetljena s plinovimi lučjo v vrsti dreves, na obeh straneh ceste z 9 svetilkami. V Križevniških, Salendrovih ulicah in Emonski cesti ostanejo svetilke ob hišah kot sedaj. Na novo pride le en kandelaber ob ograji križevniške cerkve.

— **Koliko je gostiln v Ljubljani?** V Ljubljani je oddanih 211 gostilniških, 17 kavarniških, 10 žganjetoških in 16 izkuharskih koncesij.

Sokolski zlet na Vrhniko se je nad vse znamenito obnesel. Udeležba je bila ogromna. Zaradi preobilnosti politično raznega gradiva smo poročilo morali odložiti na jutri.

Državni popotni pletarski tečaji za osrednjo Kranjsko, c. kr. učnega in poizkušnega zavoda za pletarstvo in sorodne pletarske tehnike na Dunaju. Državni popotni tečaji za pletarstvo so zaključili II. šolsko leto na Dolskem in v Dolu; I. šolsko leto pa v Smartnem pod Smarno goro. Obiski teh treh tečajev je bil jako dovoljen; sprejetih je bilo 60 rednih učencev, oziroma učenek in 32 izrednih učencev za pripravljajni pouk; skupaj torej 92 učencev. Med šolskim letom je izstopilo 13 rednih in 8 izrednih učencev. Dva sta umrla. Uspeh je splošno dober. V Smartnem je moral biti pouk celo razdeljen: dopoldne za dečke, popoldne za deklice. Kljub malomu zanimanju občinstva in nezadostni materieli podpori za to pospeševanje domače obrti in ne zadostnih prostorov za delavnice so popotni tečaji jako dobro napredovali. Posebno se gleda na to, da je dovolj domačega materiala na razpolago in zato je treba pospeševati vrbovanje. Zasajenih je bilo že nad 50.000 sadik; žal, da ni vrba vsled lanske suše povsod dobro uspela. Letos je bilo pod nadzorstvom vodstva in njegovega posredovanja zasajenih nad 160.000 sadik pletarske vrbe in ako se bo nadalje vrba tako gojila, je upati, da ne bo več treba čez nekaj let uvažati tujega materiala in da bodo imeli domači izdelki isto vrednost, kakor tuje blago. — Zeleti bi bilo še veliko več zanimanja prebivalstva za to stroko, katero dosedaj noče prav videti vrednosti te državne upeljave.

Kegljanje na dobitke v Prevojah v gostilni Kotnik je podaljšano na nedolgo čas.

Iz Litije. Slavno občinstvo, posebno gg. trgovce in njih nastavljenec se vlnjudo prosi oziroma »milo prošnjo«, prijavljeno v »Slovenskem Narodu« z dne 15. t. m. opozarja. — Prošnjak se nahaja v obupnem stanju. Bolan na nogi, je že 3 mesece popolnoma pri tujih ljudeh, kjer mora plačevati hrano, stanovanje i. dr., a nima nikakih dohodkov. Mile darove sprejema gosp. Emil Lajovec, trgovec, Litija.

Telovadno društvo »Sokol« v Krškem razvije letos, dne 1. avgusta svoj prapor. Z razvinitjem je združena velika javna telovadba in ljudska veselica. Razviti se udeležijo bodoča »Celjska sokolska župa«. Da nas ta dan poseti veliko število bratov Hrvatov, ne dvomimo. Ker so železniške zveze na vse strani dokaj ugodne, pričakovati je obile udeležbe. Prapor je izvršila trdka I. Neškudla v Jablančah na Češkem. Delo je ob vsi enostavnosti kaj lepo in solidno ter ne predrago.

Na sokolskem zletu v Metliki 4. julija se je izgubila ali zamenjala zelena mantila, ki je bila shranjena v gostilni g. Kondata. V slučaju, da se kje najde, naj se pošlje v Novo mesto na naslov: Skale Otmar, pravnik. Nasprotno pa se nahaja istotam temna zimska suknja, ki je ostala v omenjeni gostilni.

Koncert priredijo rodoljubi v Leseah v korist »Aljaževemu domu« s sodelovanjem slavnega Žirovniškega pevskega zbora v nedeljo, dne 25. julija v restavraciji gospoda Ivana Legata v Leseah.

Vilfanovo kočjo na Begunjski slovesno otvorijo v nedeljo, dne 25. julija.

Iz Šmartne v Tuhinju. Naša novo ustanovljena požarna bramba izbrala si je za svojo prvo veselico neko krasno dolino v gazu, ki se odlikuje po naravnih čarabi in do katere je lepa ravna pot. Dolina je četrt ure oddaljena zunaj Šmartna proti Lazom. V tej dolinici hočemo popoldne 1. avgusta t. l. preživeti urice zadovoljnosti in veselja, ker preskrb-

ljeno je za različna razvedrila in krepčila. Godba bo razdeljena na več delov: 1. godba bo na plesišču, 2. v rokovnjačevi strugi, 3. na otoku, in 4. pod bukvi. Dalje bodo različni srečolovi z dobitki, katerih je veliko, eni v prav visoki vrednosti; vesela licitacija in šaljiva pošta, kakor tudi različne druge zabave itd. Vstopnina bo pičila, samo 20 vin., preplačila se bodo hvaležno sprejemala. Čisti dohodek je namenjen kot prispevek k prvi brigadni. Kako lepo bi bilo, ako bi se odzvalo več društev vabilu na to veselico, posebno pa pričakujemo naše Kamničane, Lukovčane, Motničane; saj vendar ste vi naši in mi vaši!!! Skažite, da imate srce za nas Tuhinje, ki vas vsestransko čislamo in z radostjo pričakujemo! Naznani-laste družtev in pisma za druge informacije naj se blagovolijo adresirati na načelnika požarne brambe gosp. Engelmana. Na pomoč!

Na slavnosti 25letnice delavskega bralnega društva v Idriji bo zlasti zanimiv slavnosten koncert, ki bo obsegal bogat spored. Pevski in glasbeni užitek bo izreden. Na sporedu so moderni zbori, narodne pesmi, med drugim Foersterjeva »Ljubica«, prvič se poje na Slovenskem Vilharjev velik mešan zbor s soli in orkestrom »Od savskih bregov«. Skladatelj Adamič je nalašč za to priliko orkestral enega svojih in sploh najlepših samospelov »Pri zibelci«. Pomnoženi pevski zbor šteje 52 pevcev in pevk, orkester pa 25 godcev. Koncert vodi društveni pevovodja Zorko Prelovec in se vrši v realni telovadnici v soboto 24. t. m. zvečer. Po koncertu je komerz s tamburanjem in petjem v pivarni pri »Črnem orlu«. Dobro je torej, da pridejo zunanji gostje že v soboto popoldne ali zvečer v Idrijo. Za brezplačna prenočišča bo poskrbljeno. Drugi dan dopoldne so glavni sprejemi došlih gostov, prejšnji dan došli pa si medtem lahko ogledajo mesto in c. kr. rudnik. Nekaj izrednega bo popoldanska narodna veselica pri br. Janu Grudnu na Jeličnem vrhu, četrt ure iz Idrije. Veselica, za katero se delajo velike priprave, bo pod ogromnim kozolcem, v katerem je prostora za več kakor 2000 udeležnikov in se torej ni bati neprijetnega vremena. Za veselico se trudi cela vrsta za narodno delo vedno vnetih idrijskih narodnih deklet, ki so najbolj krepka opora slavnostnemu odboru. Kdor hoče 25. julija doživeti lep dan, naj pohiti v Idrijo. Priglasje sprejema odbor delavskega bralnega društva. Čim večja udeležba, tem lepša slavnost!

Liberalna in klerikalna izobrazba. V bralnem in izobraževalnem društvu »Sloga« v St. Vidu nad Vipavo je neki klerikalec malo špijoni-ral in se razljutil v »Slovenec«, da je v te mdrustvu našel toliko »Narodov«. Opozarjamo ga, da v klerikalnem bralnem in izobraževalnem društvu v Bujah nimajo ne »Naroda«, ne kakega drugega liberalnega lista, marveč same klerikalne liste — Kaplana, ki je v tem društvu ljudi izobraževal po Eulenburgovim metodi, pa iščejo zdaj orožniki.

V Catežu ob Savi je v soboto zvečer 17. t. m. utonil pri kopanju Josip Hlauser, zidarski pomočnik z Dunaja. Utopljenec je bil 19 let star. Vsi rešilni poskusi so bili zastonj in je Hauser utonil takorekoč pred očmi navzočega tovariša in drugih oseb.

Imenovanje. Veterinarni asistent Karl Kordula je imenovan za provizoričnega živinozdravnika v Ptuj.

Velik požar. V Zabovcih blizu Sv. Marka, niže Ptuja, je pogorelo v četrtek 6 hiš z gospodarskimi poslopji, v katerih je bilo spravljanih že precej poljskih pridelkov. Ogenj je nastal radi slabega dimnika pri neki svinjski kuhinji.

V imenik zagovornikov v kazenskih zadevah vpisalo je graško nad-sodišče g. Franceta Košenina, notarskega kandidata na Vranskem.

Tako se nam godi! Iz Spodnjega Štajerskega se nam piše dne 16. julija: Edina meščanska šola, ki pride za nas Slovence na Štajerskem resno v poštev, je deželna meščanska šola v Celju, ki se je res prvotno ustanovila za slovensko prebivalstvo na Spod. Štajerskem. Pa kaj to! Na tej deželni šoli izmed vseh tu redno nastavljenih učiteljev z ravnateljem vred ne razume nihče — slovenski! Po zadnjem šolskem izvešju bilo je koncem šolskega leta 1908/9 67 Slovincem in 68 Nemcem. Izmed zadnjih je gotovo saj polovico takih, ki so le talni - Nemci; to že kažejo njih imena in se tudi ujeza s poznanim našim — renegatstvom. Smelo torej trdimo, da deželno meščansko šolo v Celju obiskuje saj dve tretjini učencev slovenske narodnosti. A učiteljstvo le - tega zavoda je povsem nemško. Razven dveh pomožnih učiteljev, katerima je poverjen pouk slovensčine, ni nobeden slovenskega jezika več in tudi med tema dvema je eden, ki učilišču nikakor ni v čast (Kresnik). O tem človeku je vaš cenj.

list že opetovano pisal, ožigosal nje-ga »vrline« ter zahteval, da se ga že zgolj iz vzgojnih razlogov naj odlo-vi. Toda vse zaman! Slovenci smo do-bri, da plačamo; a da bi imeli tudi kaj pravice — to pa ne! — Narodno stranko za Štajersko, ki bode imela v novem deželnem zboru štajerskem tudi svojega zastopnika, s tem z vso resnostjo opozorimo na razmere, ki vladajo na deželni meščanski šoli v Celju ter upamo, da bode ona toza-dnevno izposlovala kako remediuro. — Prizadeti oče.

V St. Ferjanu v Brdih na Goriškem so se vršile te dni občinske volitve. V tretjem razredu so zmagali klerikali, ker sta se trudila na vse načine klerikalna barona Tacco in Formentini. V drugem in prvem razredu pa so prodrli pravi kmetski kandidatje. Klerikali so bili z izi-dom volitev tako malo zadovoljni, da so zvečer kazali svojo nezadovolj-nost s tem, da so metali kamenje na čisto mirne ljudi. — Med glavnimi klerikalnimi hujskači je tudi tam-kajšnji nunc, ki ima polno masla na glavi pa vendar ne miruje. Može bo treba malce prijeti v javnosti.

Zopet je prešlo slovensko veleposestvo na Goriškem v laške roke. Pred kratkim je kupil na Gradišču nad Ločnikom obširno Kocjančičevo veleposestvo neki regnikolo. Sedaj pa je kupil neki Bolaffio v Gorici veleposestvo v Brdih, katero je bilo last pokojnega predsednika deželne-ga sodišča v Trstu, Urbančiča. Zakaj ljudje ne naznanjajo Slovincem, ka-dar je kaj takega na prodaj?

»Banca popolare goriziana«. Na ukaz preiskovalnega sodnika dr. Abrama je bil arctiran v Gorici bivši podravnatelj banke Hektor Piani. Aretacija stoji v zvezi z znanimi malverzacijami bivšega ravnatelja Delcolle, ki se solnči v Italiji.

Da je laško gospodarstvo na go-riškem magistratu skrajno malomarno, to je znana stvar. Mesto tiči glo-boko v dolgovih, pokazati pa nima nič, kar bi bilo zahtevalo take doig-ove. Slendrijansko gospodarstvo na magistratu se vrši naprej, in sicer tako, da je moral poseči vmes deželni odbor goriški kot višja oblast ter prepovedati goriškemu magistratu, posluževati se kontokurenta in svrha plačevanja nepredvidjenih svot in prekoračenih preudarkov. Da kaj takega stori Bombignu Pajer, to pač ka-že, da mora biti laško gospodarstvo v Gorici res že nezasišano.

Glas iz občinstva. Vse hvale-vredno je, da stoji pred hotelom »Union« izvozečki radi udobnosti po-tujočega in domačega občinstva. Ni-kakor pa ni hvalevredno, da se ne skri za snago na tem prostoru. Ob celem trotoarju od vhoda v hotel »Union« pa do konca stavbe je vedno poln jarek črne tekočine, ki ne raz-širja posebno prijetne vonjave ter tudi ni v čast beli Ljubljani. Pro-simo od pomoči.

Variete-cirkus ima nocoj zadnjo zahvalno in poslovilno predstavo. Na sporedu so najboljše točke. Izre-bajo se tudi častna darila obiskoval-cem. Podjetje se je radi prijaznih in izurjenih artistinj in artistov občinstvu jako priljubilo.

Zaradi tatvine vode sta prišla včeraj v zapor policiji znana Fran Lavrin in Gabriel Hinterschweiger. Neki trgovca na Dolenjski cesti je napolnil sodček z vodo in ga pustil na dvorišču. Ko sta prišla ta dva mi-mo sta sodček vzela, misleč, da je v njem žganje in ga odnesla na Gru-barjevo nabrežje. Tam sta se vlegla v travo in sodček odprla. Ko sta od-stranila zamašek in hotela »pokusiti« zlato kapljico« sta napravila kisle obraze, kajti mesto žganja — sta pila vodo. — Stražnik jih je opazal, ko sta sodček nesla in še predno sta mogla vodo iztočiti, sta že bila are-tovana in izročena sodišču radi tat-vine vode.

Pri kopanju je utonil včeraj po-poldne v Ižici 19letni mizarski po-močnik in posestnikov sin iz Illove Lovro Zajec. Skočil je v vodo, prijel ga je nenadoma krč in se začel potap-ljati. Ko ga je hotel njegov prijatelj Fran Kramar rešiti, se ga je ta tako oklenil, da se mu je rešitelj komaj iz-vil. Utopljenca so čez ¾ ure poteg-nili iz vode in ga na prošnjo staršev prepeljali domov.

Pogreša se od dne 16. t. m. 7letni delavčev sin Fran Artač. Deček je šel s svojimi tovariši na Golovec nabir-at jagode in se jim zgubil, ko so se vračali domov.

Karambol. V soboto dopoldne je peljal Ivan Smole, posestnik iz Iške Loke št. 10 z enovprežnim vozom drva po Starem trgu. Ker se ni pra-vočasno izognil električni železnici je zadel voz v njegov zadnji del in mu preobrnil voz in drva na hodnik pred izloženim okno Petkovskove trgo-vine.

Mlekarški voziček je bil ukraden v soboto dopoldne na Vodnikovem trgu, Ivanki Zemljakovi iz Bizovika. Voziček je črno pleskan in je vreden nad 20 K.

Delavsko gibanje. Z južnega ko-lodvora se je včeraj odpeljalo v

Ameriko 40 Slovencev in Hrvatov, iz Amerike pa je prišlo 25 Hrvatov.

Izgnanjen je bil včeraj v gozdu ali pa pod gradom Tivoli zlat manšetni knof. Kdor ga najde, naj ga odda v administraciji našega lista.

Razne stvari.

* Poletne nevarnosti za dojenca. Razmeroma največ dojenčev pomirje vsled poletnih bolezni. Najnevarnejša izmed njih sta driska in želodčni katar, kateri dostikrat pobere otroka že v malo dnevih. Povzročajo pa želodčni katar posebno bakterije v mleku, katere se v poletni vročini neznansko hitro množijo in razkrajajo mleko. Krvave mleko pa ni za otroka: šele takrat nevarno, kadar se je že vidno razkrojilo, in naj se zato izključno popolnoma v vročih letnih časih od hrane dojenčev. Edina pravilna oblika, v kateri se lahko daje v vročih letnih časih dojenču krvave mleko, je mleko v zvezi z nevtraliziranimi, redilnimi in lahko prebavnimi sestavinami, kakor to nudi na mleku kar najbolj bogata, povsod poznana Nestléjeva moka za otroke.

Telefonska in brzojavna poročila.

Deželnozborske volitve na Goriškem.

Dunaj 19. julija. Goriške deželnozborske volitve se bodo vršile od 26. septembra do 31. oktobra in sicer v splošni kuriji 26. septembra (ože volitve 5. oktobra), v kmetijskih občinah 10. oktobra, v mestih in trgih 22. okt., v trgovski zbornici 20. oktobra, v velepovestju pa 30. oktobra.

Srbski prestolonaslednik v Rogatcu.

Rogatec 19. julija. Semkaj je prišel v kopel srbski prestolonaslednik kraljevič Aleksander. Kraljevič je simpatičen mladenič, ki vzbuja med gosti splošno pozornost.

Protestni shod proti draginji.

Nahod 19. julija. Včeraj bi moral tu biti protestni shod proti draginji. Oblast je ta shod prepovedala. Vkljub temu se je na mestnem trgu nabralo več tisoč tekstilskih dalavcev; mir je vzdrževalo 50 orožnikov. Ko so delavci skušali orožnike atakirati, so ti rabili orožje. Po težkem trudu se je orožnikom posrečilo množico razgnati. Aretiranih je bilo mnogo oseb, med temi mnogo žensk.

Praga 19. julija. Včeraj so priredili socialni demokratje protestni shod proti draginji. Po shodu so zborovalci šli pred hotel pri »Zlati gospi«, ki je last poslanca Václava Klobača. Tu je prišlo do ostrih spopadov z narodnimi socialisti. Socialni demokratje so nato šli pred uradništvo »Narodne Politike« in pred poslopje češkega kulturnega sveta, kjer so priredili hrupne demonstracije. Vseh demonstrantov je bilo 6000.

Sestanek diplomatov.

Išl 19. julija. V diplomatskih krogih zatrjujejo, da se začetoma meseca avgusta sestanejo v Išli novi nemški kancelar Hollweg, baron Ehrenthal in italijanski minister zunanjih del Tittoni.

Nesreča v Berlinu.

Berlin 19. julija. Na dirkališču v botanskem vrtu je eksplodiral motor, se vžgal ter zletel na tribuno gledalcev, kjer je nastala strahovita panika. Tri osebe so bile ubite, 30 pa težko ranjenih.

Atentat na policijskega načelnika.

Pariz 19. julija. Na višjega načelnika pariške policije Blofa je streljal nek neznanec. Blof je bil na mestu mrtev. V bližini se nahajajoči policijski inspektor je bil smrtno zadet. Atentator je na to izvršil samomor.

Don Karlos umrl.

Komo, 19. julija. V Varesu je umrl pretendent na španski prestol Don Karlos Burbonski. Mrtvo njegovo truplo prepeljejo v Trst, kjer ima njegova rodbina svojo grobnico.

Revolucija v Perziji.

Teheran, 19. junija. Bivši šah Mohamed Ali se še vedno nahaja v ruskem poslanstvu. Mohamed Ali ni hotel sprejeti deputacije, ki mu je prišla naznaniti njegovo detronizacijo, češ, da je s tem, da je poiskal zavetišče v ruskem poslanstvu, že itak ob sebi umerno, da se je odpovedal prestolu.

Narodnjaki! Prispevajte za Trubarjev spomenik!

Zahvala.

Podpisani krajni šolski svet se srčno zahvaljuje glavni okrajni hranilnici in posojilnici v Idriji za velikodušno darilo 50 K, katere je slavna ista blagovolila darovati ubogim šolarjem v Zavrčcu.

Krajni šolski svet v Zavrčcu

dne 7. julija 1909.

Urban Bogataj

t. č. predsednik.

Umrli so v Ljubljani.

Dne 15. julija: Ana Kucier, gostija, 76 l. Japljeve ulice 2. Josip Beniger, zemljiški knjigovodja v p. 63 let Mestni trg 24.

Dne 16. julija: Marija Lavrič, gostija, 75 let. Ulice na Grad 15.

V deželni bolnici:

Dne 5. julija: Anton Ševerka, gostač, 76 let.

Dne 6. julija: Angelo Pittino, zidar, 29 let. — Gašper, Melhijor Mrak, zidarjeva sinova, 4 dni.

Dne 7. julija: Batlazar Mrak, zidarjev sin, 4 dni. Helena Zlativšek, gostija, 77 l. — Karolina Židan, delavka, 18 let. — Avgust Zarnik, trgovec, 30 let. — Karol Zagorjan, brivec, 17 let.

Dne 8. julija: Matija Posredkar, črednik, 73 let.

Žitne cene v Budimpešti.

19. julija 1909

Pšenica za oktober	1909	za 50 kg	K 13.98
Pšenica za april	1910	za 50 kg	K 14.17
Rž za okt.	1909	za 50 kg	K 10.15
Koruzna za avgust	1910	za 50 kg	K 7.95
Koruzna za maj	1910	za 50 kg	K 6.94
Oves za okt.	1909	za 50 kg	K 7.66

Erkelov.

Dunaj: Pšenica in rž 10 vin ceneje. Budimpeška nespremenjeno.

Meteorološko poročilo.

Pišče nad morjem 800 m. Srednji letni tlak 760 mm

Julija	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo
17.	9. zv.	738.8	18.8	sl. jug	jasno
18.	7. zv.	742.3	16.2	brezvetr.	del. jasno
	2. pop.	741.5	24.4	sr. jzhod	del. jasno
19.	9. zv.	741.3	19.4	brezvetr.	jasno
	7. zv.	740.9	16.3	sl. jzhod	"
	2. pop.	738.3	28.3	sr. jvzh.	del. obl.

Srednja včerajšnja temperatura 19.1° norm 98 in predvčerajšnja 20.0; norm. 19.3; Padavina v 24 urah 0.0 in 0.0.

Zahvala.

2671

Žaluječini sinovi pokojnega gospoda

Fraňa Supančiča

se vsledno zahvaljujejo za izraze sožalja in udeležbo pri pogrebu draga očeta vsem udeležencem, posebno pa g. žel. inženirju, vsem uradnikom želez. uprave I. in vsem damam in gospodom, ki so nam izkazali toliko sočutja.

Ljubljana, 19. julija 1909.

Viktor in Konstantin Supančič.

Zahvala.

Za mnoge dokaze srčnega sočutja povodom smrti našega iskreno ljubljenega soproga, oziroma brata, svaka in strica, gospoda

Avgusta Juvančiča

izrekamo tem potom najiskrenejšo zahvalo. Posebno se najtopleje zahvaljujemo prečasti duhovščini videmski in čast. g. kaplanu iz Rajhenburga, slav. požarni brambi videmski in rajhenburški, vsem p. n. gg. darovalcem krasnih vencev ter vsem p. n. gospem in gospodom spremijevalcem od blizu in daleč ki so spremlili draga pokojnika k zadnjemu počitku.

Videm ob Savi, 17. julija 1909.

2649

Žaluječi ostali

Zahvala.

Povodom bridke izgube naše iskreno ljubljene matere, stare in prastare matere, ozi. tašče, gospe

Marije Jalen

si usojamo izrekat vsem sorodnikom, prijateljem in znancem za njih tolažilo in častno spremstvo na zadnji poti najiskrenejšo zahvalo.

2672

Posebno se zahvaljujemo prečasti duhovščini, osobito g. domačemu župniku Val Oblaku za tolažilne besede in obiske ob smrtni postelji. Nadalje slov del pevskemu društvu »Kropa« za gniljivo petje; vsem darovalcem krasnih vencev in končno vsem, ki so od blizu in daleč prihiteli spremiti predrago rajnico k večnemu počitku.

V Kropi, 15. julija 1909.

Rodbine:

Jalenova v Kropi, Jalenova v Ratočah, Kappusova pl. Pichstein v Kamni gorici.

Trg. vajenec

iz dobre hiše, večš slovenskega in nemškega jezika, ki bi imel veselje do trgovine s špecerijskim blagom in z železnino, se sprejme takoj pri Ignaciju Šitarju, trgovcu v Toplicah na Dolenjskem.

2623-4

Razpis.

Za zgradbo novega

šolskega poslopja

na Medvedjem Brdu (pri cerkvi) nad Logatcem na 17 500 K proračunjena dela in dobave se bodo oddala potom javne ponudbene obravnave.

Ustmena, vsa dela zapopadajoča razprava se bode vršila

dne 27. julija 1909 ob 9. dopoldne

na licu mesta na Medvedjem Brdu (pri cerkvi).

Načrt, proračun in stavbni pogoji so na ogled pri tajniku stavbnega odbora na Medvedjem Brdu (pri cerkvi).

Medvedjebardo, dne 16. julija 1909

Fran Brenčič

predsednik stavbnega odbora.

Ivan Trček

predsednik krajnega šolskega sveta.

Hotel „UNION“

Od sobote, dne 17. julija do torka, 20. julija 1909

gostovanje

I. budimpeštanske orfejske družbe ravnateljstva
L. Schallek pod vodstvom priznanega komika
Jurka Paulyja
poleg drugih prvovrstnih umetniških moči.

Uprizorita se

2:52 2

— **due Izvirni budimpeštanski burki.** —

Začetek ob 8. zvečer.

Ustopnina 1 K.

„SLAVIJA“

12-81

vzajemno zavarovalna banka v Pragi.

Rez. fendi: 41,335.041-01 K. Izplačane odškodnine in kapitalje 97,814.430-97 K.

Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države

s uspešni slovensko-narodno upravo.

Via poljska 46.

Generalni zastop v Ljubljani, ligar pisarne so v lastnej bančnej hiši

v Gospodski ulici št. 12.

Večja množina

Iedu

se prod. Vsa ledenica ali pa tudi v brentah.

2515-13

Naslov v upravnistvu „Sl. Nar.“

Dobro ideča

gostilna in mesarija

v prav živahnem večjem trgu na Kranjskem se pod dobrimi pogoji odda radi rodbinskih razmer.

Vprašanja pod „M. Ž. št. 100“ na uprav. „Slov. Naroda“

264-1

Steckenpferd

lilijno-mlečno milo

Najboljše milo za kožo

in proti pegam!

Dobiva se povsod!

964 20

Koncesijonirana

posredovalnica za službe

„Opatija“ „Opatija“

Ivana Kudrna

Vila Starčević

priporoča in namešča vse vrste moških in ženskih služb v hotelih, restavracijah vilah in privatnih hišah v Opatiji in v okolici. 2543 6

Ferdo Primožič

mizarstvo in parketi

Ljubljana, Kilišerjeve ulice št. 5.

Priporočam se za polaganje parketov.

Prekribim parkete iz prve slovenske tvrdke F. Kotnik, Vrhnika.

1960 10

Delo solidno.

C. kr. avstrijske državne železnice.

Izyleček iz voznega reda.

Veljaven od 1. maja 1909.

Odhod iz Ljubljane (juž. žel.)

7:03 zjutraj. Osebn. vlak v smeri: Tržič, Jesenice, Trbiž, Beljak, juž. žel., Gorico, dr. žel., Trst, c. kr. dr. žel., Beljak (čez Podrožico), Celovec.

7:25 zjutraj. Osebn. vlak v smeri: Grosuplje, Rudolfovo, Stražo-Toplice, Kočevje.

9:26 dopoldne. Osebn. vlak v smeri: Jesenice, Beljak, (čez Podrožico), Celovec, Prago, Draždane, Berlin.

11:40 dopoldne. Osebn. vlak v smeri: Tržič, Jesenice, Trbiž, Beljak, juž. žel., Gorico, dr. žel., Trst, c. kr. dr. žel., Beljak, (čez Podrožico), Celovec.

3:32 popoldne. Osebn. vlak v smeri: Grosuplje, Rudolfovo, Stražo-Toplice, Kočevje.

3:28 popoldne. Osebn. vlak v smeri: Tržič, Jesenice, Trbiž, Beljak, juž. žel., Gorico, dr. žel., Trst, c. kr. dr. žel., Beljak, (čez Podrožico), Celovec.

6:23 zvečer. Osebn. vlak v smeri: Tržič, Jesenice, Trbiž, Beljak, (čez Podrožico), Celovec, Prago, Draždane, Berlin.

7:40 zvečer. Osebn. vlak v smeri: Grosuplje, Rudolfovo, Stražo-Toplice, Kočevje.

9:06 ponoči. Osebn. vlak v smeri: Jesenice, Trbiž, Beljak, juž. žel., Gorico, dr. žel., Trst, c. kr. dr. žel., Beljak, (čez Podrožico), Celovec.

5:42 zjutraj. Osebn. vlak v smeri: Jesenice, Trbiž, Gorica, dr. žel., Trst, c. kr. dr. žel., (od 30. maja le ob nedeljah in praznikih na progi Ljubljana juž. žel.-Trbiž, od 1. julija na progi Ljubljana juž. žel., — Jesenice vsak dan).

Odhod iz Ljubljane (državne železnice):

7:28 zjutraj: Osebn. vlak v Kamnik.

2:05 popoldne: Osebn. vlak v Kamnik.

7:10 zvečer: Osebn. vlak v Kamnik.

C. kr. državno-železniško ravnateljstvo v Trstu.

10:50 ponoči: Osebn. vlak v Kamnik. (Le ob nedeljah in praznikih)

Prihod v Ljubljano (južne železnice):

7:12 zjutraj: Osebn. vlak iz Berlina, Draždane, Prage, Beljaka, juž. žel., Trbiža, Jesenic, Gorice, Trsta, Tržiča.

8:52 zjutraj: Osebn. vlak iz Kočevja, Straže-Toplice, Rudolfovega, Grosuplja.

11:23 dopoldne: Osebn. vlak iz Berlina, Draždane, Prage, Celovca, Beljaka, juž. žel., čez Podrožico in Trbiž, Gorice, dr. žel., Jesenic, Tržiča.

2:58 popoldne: Osebn. vlak iz Kočevja, Straže-Toplice, Rudolfovega, Grosuplja.

4:15 popoldne: Osebn. vlak iz Beljaka, juž. žel., Trbiža, Celovca, Beljaka, (čez Podrožico), Gorice, dr. žel., Trsta c. kr. dr. žel., Jesenic, Tržiča.

6:40 zvečer: Osebn. vlak iz Berlina, Draždane, Prage, Celovca, Beljaka, (čez Podrožico), Jesenic.

8:42 zvečer: Osebn. vlak iz Beljaka, juž. žel., Trbiža, Celovca, Beljaka (čez Podrožico), Trsta, c. kr. dr. žel., Gorice, dr. žel., Jesenic, Tržiča.

9:07 zvečer: Osebn. vlak iz Kočevja, Straže-Toplice, Rudolfovega, Grosuplja.

11:08 ponoči: Osebn. vlak iz Trbiža, Celovca, Beljaka (čez Podrožico), Trsta, c. kr. dr. žel., Gorice, dr. žel., Jesenic.

Prihod v Ljubljano (državne železnice):

6:46 zjutraj: Osebn. vlak iz Kamnika.

10:59 dopoldne: Osebn. vlak iz [Kamnika].

6:10 zvečer: Osebn. vlak iz Kamnika.

9:55 zvečer: Osebn. vlak iz Kamnika. (Le ob nedeljah in praznikih)

Casi prihoda in odhoda so navedeni v srednjem evropskem času.